

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 297/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 53/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej v záhlaví označených práv podľa Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ku ktorému malo dôjsť postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 53/2016 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde 29. marca 2016 domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom. V ústavnej sťažnosti namieta, že napriek jej opakovaným žiadostiam a telefonickým urgenciám okresný súd dosiaľ nerozhodol. Prvé pojednávanie bolo nariadené na 12. september 2018, teda po viac ako 2 a pol roku od podania žaloby. Popritom upriamila pozornosť ústavného súdu na to, že v namietanom konaní došlo už trikrát k zmene zákonného sudcu. Podaním z 31. mája 2018 sťažovateľka doručila predsedníčke okresného súdu sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 2026/18 zo 4. júla 2018 uviedla, že sťažnosť považuje za čiastočne dôvodnú. Prieťahy v konaní zistila v období od doručenia stanoviska právneho zástupcu sťažovateľky k vyjadreniu žalovaných k žalobe do nariadenia pojednávania, keď okresný súd viac ako 9 mesiacov nekonal.

3. S ohľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sťažovateľka požaduje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je uplatnenie nároku sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým malo byť porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd na základe svojej konštantnej judikatúry vo vzťahu k namietanému čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno *„vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom... ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“* (II. ÚS 109/03), *„argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“* (II. ÚS 93/03), resp. že *„na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“* (III. ÚS 204/09).

12. Pre potreby posúdenia opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľky sa ústavný súd podrobne oboznámil s odpoveďou predsedníčky okresného súdu k sťažnosti sťažovateľky na postup súdu sp. zn. Spr 2026/18 zo 4. júla 2018, v rámci ktorej podrobne popísala priebeh konania: *„Súdne konanie začalo dňa 29.03.2016, kedy bola doručená žaloba... Vec bola náhodným výberom pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ], ktorá sa vo veci cítila zaujatá z dôvodu, že žalobkyňou je namietaný nesprávny úradný postup aj v spore, ktorý rozhodovala ako zákonný sudca. Opatrením predsedníčky súdu bola vec sudkyňi v súlade s § 15 ods. 1 O.s.p. v tom čase účinnom a § 51 ods. 4 zákona o súdoch odňatá a*

náhodným výberom pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Pretože žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok splatný podaním žaloby a ani nepožiadala o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, súd ju vyzval na splnenie tejto povinnosti výzvou zo dňa 11.05.2016. Po jej doručení právny zástupca žalobkyne podaním doručeným dňa 15.06.2016 požiadal súd o oslobodenie od súdnych poplatkov. Žiadosť doplnil dňa 20.05.2016 predložením tlačiva pre dokladovanie pomerov. O žiadosti súd rozhodol uznesením zo dňa 22.06.2016 tak, že žalobkyňi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Proti rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie (doručené dňa 27.07.2016). Keďže doručienka o doručení uznesenia o nepriznaní oslobodenia nebola opatrená podpisom právneho zástupcu žalobkyne, ktorý uznesenie prevzal, ani dátumom prevzatia, súd dňa 11.08.2016 reklamoval vadu doručienky na príslušnej pošte. Odpoveď pošty na reklamáciu došla súdu dňa 23.08.2016, reklamácia bola uznaná ako opodstatnená. Až následne mohol byť spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne. Súd druhej inštancie o odvolaní rozhodol uznesením zo dňa 21.09.2016 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 05.10.2016 a následne dňa 07.10.2016 bolo rozhodnutie zaslané právnenmu zástupcovi žalobkyne, právoplatnosť nadobudlo dňa 14.10.2016. Dňa 14.12.2016 žalobkyňa zaplatila súdny poplatok za podanú žalobu. Dňa 13.04.2017 bola zaslaná žaloba na vyjadrenie žalovaným. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky dňa 15.05.2017 požiadalo o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia a dňa 17.05.2017 prišla aj žiadosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o predĺženie lehoty. Vyjadrenie žalovaného 2/ bolo doručené dňa 23.05.2017 a žalovaného 1/ dňa 08.06.2017. Dňa 12.07.2017 boli zaslané vyjadrenia žalovaných právnenmu zástupcovi žalobkyne, prevzal ich dňa 03.08.2017. Jeho stanovisko k vyjadreniam bolo súdu doručené dňa 15.08.2017. Dňa 20.12.2017 došlo k zmene zákonného sudcu, a to z dôvodu ukončenia výkonu funkcie sudcu, vec bola náhodným výberom pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Táto sudkyňa vo veci začala konať dňa 21.06.2018, kedy nariadila pojednávanie na 12.09.2018...“

13. Z prehľadu úkonov, ktoré okresný súd uviedol vo svojom stanovisku, vyplýva, že priebeh namietaného konania bol v zásade plynulý. Ústavný súd súhlasí s okresným súdom v tom, že „mohol... začať vykonávať úkony predchádzajúce nariadeniu pojednávania

až po tom, čo si žalobkyňa splnila poplatkovú povinnosť, teda po 14.12.2016. Až následne mohla byť žaloba zaslaná žalovaným na vyjadrenie a po zmene procesného predpisu pred nariadením pojednávania museli byť vykonané úkony vyplývajúce z ustanovenia § 167 C.s.p..“. Ústavný súd rovnako súhlasí aj s tým, že obdobie 9 mesiacov medzi doručením stanoviska sťažovateľky k vyjadreniu žalovaných a nariadením termínu pojednávania malo povahu zbytočných prietáhov. K tomu však v zhode so svojou doterajšou judikatúrou poznamenáva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04)]. Ani ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 35/01, III. ÚS 103/05).

14. Na základe uvedeného možno konštatovať, že obdobie nečinnosti okresného súdu vymedzené sťažovateľkou svojou relevanciou zatiaľ neodôvodňuje samo osebe vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote. Tento záver ústavný súd prijal nielen s ohľadom na citovanú judikatúru, ale aj s prihliadnutím na skutočnosť, že po podaní sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedníčke okresného súdu boli vo veci sťažovateľky prijaté opatrenia na ich odstránenie, a to tým, že 21. júna 2018 okresný súd nariadil vo veci termín pojednávania na 12. september 2018.

15. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Sťažnosť na prietahy adresovaná orgánu štátnej správy súdov preto zohráva významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

16. Využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mala sťažovateľka k dispozícii a aj ho využila ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Po upozornení predsedníčky okresného súdu na prieťahy v konaní a po prijatí príslušných opatrení už okresný súd nebol vo veci nečinný a nariadením pojednávania umožnil ústavnému súdu v danom štádiu konania vysloviť záver, že okolnosti napadnutého konania v čase predbežného prerokovania sťažnosti sú také, že došlo k odstráneniu nežiaduceho stavu zapríčineného dovtedajšou nečinnosťou okresného súdu.

17. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2018